

Predikan i Kyrkhults kyrka 2012 av Tobias Bäckström

8 sönd. efter tref.

”Andlig klarsyn”

Mika 3:5-8

1 Joh 4:1-6

Matt 7:15-21

Ps: 406, 278, 608, 399, 201:1-3

Profeter, finns det sådana idag? Det beror kanske på vad vi menar med profet. Kanske inte om tänker oss gamla testamentets profeter som skäggiga typer som gick omkring i långa, dammiga kläder och ropade ut sitt budskap från Gud. Fast jag tänker mig nog att även de var betydligt mer civiliserade och integrerade i samhället. De var en del av sitt folk, men de såg orättvisor och missförhållanden som de inte kunde hålla tyst om.

Och just detta, att inte kunna hålla tyst var ett utmärkande drag för dem. Där andra valde att ligga lågt och tuga, där stod de upp för sanningen. Profeterna var obekväma för den tidens makthavare, det var inte bara religion och tro de pratade om utan även samhälle och politik. De kritiserade människors livsstil, särskilt de med makt och inflytande. De tog parti för de svaga och utsatta.

Och i den betydelsen så finns det naturligtvis profeter även idag. Folk som inte kan hålla tyst utan högljutt säger det som behövs sägas. Även om de blir obekväma och andra vill tysta ned dem.

Sverige är ju ett demokratiskt land och grundläggande i en demokrati är yttrandefriheten. Censur hör hemma i diktaturer. Och censur har vi väl inte i Sverige? Nej, inte om vi menar statlig censur där en myndighet noga övervakar vad som får sägas eller inte. Däremot tror jag att det ofta förekommer självcensur bland oss och bland media. Vi känner ofta av i ett sällskap vad som är gångbart, vilka åsikter som är okej. Och så slipar vi till våra egna åsikter så att de lättare ska passa in.

Det gäller även i samhällsdebatten, det finns många tecken på att vårt debattklimat är betydligt trängre nu än tidigare. Ofta urartar debatter till personangrepp där man försöker pressa in den andre i ett icke-önskvärt fack.

Men tillbaka till profeterna. Det finns nämligen inte bara riktiga profeter utan även falska sådana. Vi har lyssnat till tre texter som alla handlar om falska profeter som komplicerade saken. För hur ska man kunna skilja dem åt? Det är knappast någon som självmant beskriver sig som en falsk profet. Och det är inte ens säkert att den falske profeten är medveten om att han är falsk. De är nog lika vanligt att de äkta profeterna beskylls för att vara falska. I 1 Johannesbrevet får man intrycket att det kan vara svårt att skilja de falska från de äkta.

Men det framkommer ändå olika kännetecken som man kan hålla sig till. Ett kännetecken är törsten efter popularitet. För en falsk profet är det viktigt att ha opinionen med sig. Man vill vara omtyckt, bli beundrad av folket. Och det är ju inte så konstigt att det är så. Den falske profeten har inte fått sitt uppdrag från Gud, då blir den allmänna opinionen viktig.

Men betyder det att ju mer avskydd man är desto mer äkta är man? Nej, det tror jag inte, man måste vara försiktiga med att tillämpa dessa kännetecken. En äkta profet *kan* naturligtvis vara populär, men det är inte viktigt för honom. Han har fått sitt uppdrag från Gud, han följer detta uppdrag *oavsett* om han får med sig andra eller inte.

Gamla testamentets profeter hade det inte lätt. De var inte populära, de blev ofta förföljda och fängslade, sanningen är sällan populär att säga.

Men det viktigaste kriteriet är ändå det som Jesus kommer med i dagens evangelium. ”På deras frukt ska ni känna igen dem” säger han. När Jesus talar om frukt i det här sammanhanget så kommer jag att tänka på andens frukter som Paulus beskriver i sitt brev till Galaterna: ”Men andens frukter är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trofasthet, ödmjukhet och självbehärskning.” Dessa frukter kan man inte fejka! Det gäller självutnämnda profeter, men det gäller också du och jag. Man kan kanske hålla upp en fasad en tid men inte i längden.

Kännetecknande för frukt är ju att de inte är till för trädet som producerar den utan för andra. Frukten plockas ju och blir till glädje för andra. Det kan finnas fruktträd som har ett rikt lövverk med många friska blad, men med mycket litet frukt. Och tvärtom, träd som inte ser ut mycket för denna världen men som har en rik frukt som gläder många. Där kraften går till frukten och inte till bladen.

På samma sätt med andra människor. Låt oss inte döma efter det yttre utan vänta tills vi lärt känna människan och frukten som denne bär. Vi har annars så lätt att dra för snabba slutsatser om andra. Och vi kanske lyssnar vad vi får berättas för oss utan att pröva det själva. Men frukten är det säkra kännetecknet, andens frukter kan man inte låtsas att man har.

”Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett uselt träd bära bra frukt.” Ett gott träd bär god frukt automatiskt. Frukten kommer inifrån. Vi ska alltså inte i första hand sträva efter att bära god frukt, utan istället se till att bli goda träd. Skillnaden kan kanske tyckas vara hårfin, men jag tror att den är avgörande. För om vi strävar vi efter att bära god frukt, så har vi bara våra egna goda gärningar för ögonen, vilket paradoxalt nog kan göra oss ändå mer självcentrerade. Nej, det viktigaste är att vi är goda träd, då kommer den goda frukten automatiskt.

För att ett träd ska bli gott så handlar det mycket om var det är planterat. Vilken jordmån det är och hur tillgången till vatten är. Av oss själva blir vi inte goda träd, bara om vi har planterat oss nära Gud, och där hämtar näring och vatten till vår själ.

Ja, vi behöver regelbunden tillförsel av andlig näring! Idag får vi detta när vi går fram till nattvardsbordet. Låt oss ha våra rötter hos honom, Jesus Kristus, som vi får ta emot under brödets och vinets gestalt.